СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 272. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 21-го листопада 1935. — VOL. XLIII. No. 272. Jersey City, N. J., Thursday, Novemver 21, 1935. THREE CENTS

РУЗВЕЛТ ПРОТИ КАСУВАННЯ ДОПОМОГИ

ВАШИНГТОН.—Президент Рузвелт виголосив тут перед конференцією посадників американських міст промову, в котрій запевнив їх, що без огляду на те, що уряд думає переносити всіх людей, здібних до праці, з лісти допомоги на лісту запомогової праці, уряд усетаки буде давати допомогу там, де й доконче потрібно. „Ми не дамо людям голодувати", сказав президент.

По президенті говорив на цій конференції ще Гарі Гопкинс, головний урядник допомогового бюра, котрий у своїй промові гостро критикував противників запомогової політики президента Рузвелта за їх злобні виступи.

Бостонський посадник закидував, що допомогові фонди видається на цілі, з допомогою не звязані. Нюйорський посадник Ля Ґвардія потім обороняв уряд. Самі міські уряди, говорив він, спричиняють багацько хаосу.

Тимчасом поза конференцією секретар внутрішніх справ Ікес перед зборами ґазетярів критикував Ля Ґвардію за його вискази на конференції посадників, що, мовляв, запомогову роботу здержують повільні урядовці. Ікес закидував Ля Ґвардії, що він занадто поривистий та жадний розголосу.

УРЯД ЗБИРАЄТЬСЯ НАТИСКАТИ НА НАФТЯРІВ.

ВАШИНГТОН. — Департамент торговлі постановив натиснути на американських нафтярів, щоб зменшити висилку нафти до Італії.

Уряд думає вжити для цеї цілі субсидій, які він дає на піддержку торговельної фльоти. Отже буде відмовляти таких субсидій фірмам, що возять нафту у военну смугу.

Коли представників уряду питали, що уряд думає робити супроти загрози італійського уряду, що він відплатиться Америці за її заборону висилки военних матеріялів до Італії, урядники заявили, що ця загроза — пустий жест з боку Італії.

ПОРТОВИЙ СТРАЙК РОЗПАЛЮЄТЬСЯ НАНОВО.

НЮ ЙОРК. — Перевозові підприємства нарікають, що юнії портових робітників, корабельних вантажників і моряків скріпили цими днями страйкові пікети та що з причини цих заходів купцям тяжко висилати товари кораблями.

Підприємці заявили, що вони віднесуться до суду з домаганням видання судової заборони проти страйкових пікет у порті.

ОСТЕРІГАЄ ПОЧТОВЦІВ ПЕРЕД ЦІКАВІСТЮ.

ВАШИНГТОН. — Ґазети, що переводять так звані соломяні голосування в ріжних справах, жаліються перед почтовим урядом, що почтарі часто такі цікаві знати вислід голосування, що не вагаються заглядати до чужих листів.

Супроти цього головний почтмайстер видав до почтовців осторогу, що почтовий урядник не має права дивитися до чужої почти.

ВІДВАЖНИЙ ЛЕТ ДО БІГУНОВИХ ОКОЛИЦЬ.

НЮ ЙОРК. — Летуни Линколн Елсворт та його пільот Герберт Голок-Кеніон вилетіли літаком „Полар Стар" з острова Данді в архипеляґу південного бігуна в дорогу до давнішої бази виправи адмірала Берда на південний бігун у так званій Малій Америці.

Мають вони перелетіти 2,100 миль, при чому мають летіти понад великими підбігуновими пустарами, де нема ні одної живої людської душі. На випадок якого нещастя, зорґанізовано цілу допомогу. Летуни мають на літаку радіо, при помочі котрого вони постійно комунікуються з нюйорською ґазетою „Таймс".

КАМПАНІЯ ПРОТИ ЛИХВАРСЬКИХ ПЯВОК.

НЮ ЙОРК.—Розправа проти двох позичкових ракетірів, Джеймса Канцонерія та Луиса Блюменталя, що відбулася тут перед трома суддями стейтового суду, покінчилася присудом обвинувачених.

Стейтовий суд у Бруклині засудив позичкового рекетіра Розенберґа на три роки вязниці.

ЗА ВБИВСТВО БАТЬКА.

БАЙЗ (Верджінія). — Перед місцевим стейтовим судом відбулася розправа проти 21-літньої вчительки Едити Мексвел, обвинуваченої за вбивство власного батька.

Прокураторія доказувала, що дівчина вбила свого батька черевиком, ударивши його в сварці, що скоїлася через те, що батько робив їй догану за ходження ночами. Оборона обвинуваченої доказувала, що батько її був тоді пяний та що він хотів бити її батогом, а дівчина боронилася черевиком, що його підняла з землі.

Присяжні судді признали її винуватою вбивства, а суддя засудив її на 25 літ вязниці. Адвокати оборони заявили, що вони будуть добиватися нової розправи.

Незадовго має ще відбутися розправа проти матері засудженої, котру прокураторія посуджує за діяльну участь у вбивстві.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ВИНАХІД.

Англійські наукові круги переводять тепер досліди з винаходом данського інжиніра Епензена. Цей винахід створює цілком нові умовини в продукції тепла, світла й електричної енерґії.

Епензен, людина біля сороківки, переводить упродовж чотирох літ досліди в лябораторії своєї віллі. Тепер він твердить, що може продукувати електричну енерґію в необмеженій скількости зі звичайної води з водопроводу, без помочі вугля, нафти, чи іншого джерела енерґії. Його апарат є нечувано простий. Якщо його вмонтується дома, то кошт світла й електричної енерґії (для виконування інших домашних робіт) у пересічнім англійськім домі виносить один англійський фунт річно.

Цей винахід є вже опатентований у всіх державах. Апарат складається з ряду металевих плиток і штабок. Уміщується його на вільному просторі, у зібрнику на воду. Звідси ведуть дроти до тих усіх місць, які мають бути засоблені в електричну енерґію. Цей апарат може запалювати звичайні електричні лямпки, порушати невеликий мотор і давати достаточну скількість тепла, щоби могти варити.

Сам винахідник сказав про свій апарат таке:

„Мій винахід є чимсь більше, як літак перед 25 роками, чимсь більше, як радіо на кінці світової війни. Найближчим моїм завданням буде зужиткувати це джерело енерґії для самоходів, залізниць, кораблів і літаків. Цілим паливом буде тільки й виключно чиста вода. Коли ми будемо збільшувати складові частини апарату, то скількість витворюваної електрики буде необмежена".

СТРАХОПОЛОХИ ЩЕЗАЮТЬ.

У деяких селах у Улстері щезали від якогось часу страхополохи, виставлені селянами на полях. Виявилося, що старі штани, шапки, і черевики, якими прибирали таких страхополохів, крали в ночі безробітні робітники і або самі в них ходили, або перепродували.

СЕРЦЕ КОЛО ШЛУНКА.

До поліклініки в Кутаїсі привезли маленького хлопчину, що має дуже рідку аномалію: серце поруч шлунка виступає, наче великий боляк. Видко голим оком, як серце бється. Хлопчина зрештою зовсім нормальний і добре вчиться в школі.

ЦИГАНСЬКИЙ ХОР.

У Совєтах улаштували Олімпіяду металюрґістів. На ній виступав окремий великий циганський хор. Щойно недавно відродилася серед Москалів мода на циганські пісні й танки, бо досі совєтський уряд їх забороняв.

На одній фабриці, де працює 70 Циганів, зорґанізували хор. Вони співають про те, як ґарно жити по новому, не як їх предки у таборі, на полі (а в кімнатці, де уряд кожному визначає два-три метри!). Совєтський „Труд", описуючи один такий циганський виступ, захоплюєтся танцями якогось Наідзе, Грузина або Вірменина, пізніше піснями Галини Дроменко та Павлини Мирошниченко. А проводить усім хором — Шевченко. Ну, й Цигани.

ЗАПИСАВ СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ У КОРИСТЬ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

Вілліям Річардсон Вилл оставив посмертний заповіт, у якім призначив зі свого майна сто тисяч долярів у користь Червоного Хреста за добру працю тої інституції межи майнерами в північній части Канади. Сам він доробився маєтку при добуванню золота.

У протягу останніх літ Вилл жив у місті Ст. Томас, Онт., зі своєю 74-літньою сестрою. У хвилі смерти його маєток вартував $120,000 у готівці, копальнях золота і в бондах. Річи його особистого вжитку вартували при його смерти 12 долярів.

ПАМЯТКОВА ТАБЛИЦЯ ДЛЯ ВИНАХІДНИКА ТРАНСФУЗІЇ КРОВИ.

Учасники міжнародного конґресу в Римі, що радив над явищами переливу крови, виїхали до Арецо, де відкрили памяткову таблицю в честь Франческа Фолі, що винайшов спосіб, як ратувати життя людини кровю, перелитою з чужого здорового орґанізму.

ХТО ТАКИЙ БУВ ВОЛОДИМИР ЯКОВЛІВ?

Краєві ґазети принесли вістку про наглу і несподівану смерть чекіста В. Яковлева. Він був родом не з московської, але української родини. Був братом відомої української діячки Кляви Яковлевої, що згинула під кулями денікінських чекістів. Володимир Яковлів зпочатку перейшов до большевиків, а потім зовсім зрікся своєї національности та пошивсь у Москалі. Він заслужив собі на цілковите довіря своїх нових панів тим, що, будучи заступником начальника київської Чеки, **власноручно застрілив рідного батька,** якого спеціяльно для того звелів привезти з Катеринослава. Після такого „діла", яке навіть на большевицьку мірку було надзвичайне, В. Яковлів перенісся до Москви і там дістав завдання взяти участь у розстрілі царської родини, що він і виконав з повним успіхом в товаристві Войкова і Білобородова. Якщо вірити ревеляціям Сергія Труфанова, він був тим самим чекістом, який відвіз голову Миколи Другого в Кремль на показ Ленінові. Використовуючи свої старі звязки з українськими революційними колами, Яковлів грав, як переказують, велику, хоч і закулісову ролю у відомім процесі „Союзу Визволення України". Після цього він мав усі надії на блискучу карієру, але очевидно його хлібодавці рішили, що досить уже використали покірного Малороса і про нього в останньому часі було мало чути. Лише тепер довідуємося, що він згорів живцем під Москвою підчас автокатастрофи, що дуже нагадує атентат, бо шофер арештований. Так безславно загинув по катівській карієрі чоловік, який мав усі дані, щоб стати одною з найвизначніших постатей українського визвольного руху.

ПОБИЛИ КОМАНДАНТА „СТШЕЛЬЦА".

В Гниловодах, повіт Підгайці, цими днями якісь невідомі люди напали на команданта „Стшельца" та побили його так сильно, що він тепер бореться зі смертю в підгаєцькому шпиталі. Виновників пошукує поліція.

НЕСАМОВИТЕ ЯВИЩЕ.

Вся англійська преса, навіть т. зв. поважна преса, розписується тепер широко про одно несамовите явище, яке діється на однім пароплаві на ріці Темзі.

А саме одного дня берегом Темзи переходив один молодий Англієць. Нечайно він побачив, як одна молода жінка кинулася з покладу корабля, що стояв оподалік, у бистрі филі ріки. Тому, що молодець був добрий пливак, отже, не надумуючися багато, скочив до води, щоб ратувати нещасну. Він перешукав ріку на значнім просторі в поближу цього місця, але ніде не натрапив на найменший слід топільниці. Важко змученого молодця витягнено на поклад корабля і тут капітан корабля розповів йому, що це вже третій випадок безуспішного ратування цеї потопільниці, яка справді тому три дні кинулася з покладу його корабля в ріку й утопилася. Від трох днів уже два чоловіки, а тепер третій — бачить її, як скаче до води й усі вони кидаються за цею, щоб її ратувати. Очевидно, безуспішно, бо це явище є тепер тільки якимсь надприродним повторенням першого.

Вся залога корабля потвердила під присягою слова капітана. Вся англійська преса роздумує тепер над цим незвичайним явищем.

ПІДОЗРІВАЮТЬ ЛІКАРЯ В ДУШОГУБСТВІ.

Поліція в Ланчестер, Анґлія, арештувала д-ра Бюка Ракстона, закидуючи йому вбивство 20-літньої Мей Джін Рорджесон, яка працювала в нього як доглядачка.

Кілька днів перед арештом лікаря поліція знайшла тридцять осібних пакуночків з частями людського тіла, залишених у глибокій пропасті біля того міста. Поліція підозріває д-ра Ракстона, що це він зробив.

Рівночасно з тим поліція шукає жінки д-ра Ракстона, яка перед кількома днями зникла з Ланчестер.

ТОВАРООБМІН З СОВЄТАМИ.

Дня 22. жовтня ц. р. подано в Букурешті тарифи на транспорт товарів, призначених до совєтської Росії. Тарифи обчислено за золотим доляром. Золотий доляр виносить 167 леїв.

„ЩО ТВОЄ, ТО МОЄ"...

(Картина з „раю").

Була глибока ніч. У студентськім домі київського технікуму спало все глибоким сном. Нагло на сходах і коридорах залопотіли десятки чобіт. До кімнати влетіли міські міліціонери. Крик, вереск, метушня!... Валізи, книжки, білля — все полетіло на коридор: міліціонери брали студентів за обшивки і непритомних та напівголих викидали з дому, занимаючи їхні кватири.

На другий день заряд технікума пішов зі скаргою до прокуратора. На третій день — до горсовіту. Горсовіт вирішив: „Закріпляється поміщення для мешканців, що тепер живуть у домі".

І роби, що хочеш!... „В студентських дімнатах — пише „Комсомольська Правда"—живуть собі преспокійно міліціонери, а 165 студентів ночують на залізничих двірцях і бродять вулицями, шукаючи захисту".

ПЕРШІ ВІДОМОСТИ З ПРОЦЕСУ ЗА ВБИВСТВО МІНІСТРА ПЄРАЦЬКОГО

ВАРШАВА (Польща). — Польські часописи розписуються широко про великий карний процес, який розпочався в понеділок перед лавою присяжних суддів у Варшаві, а в якім судять 10 молодих студентів-Українців і дві студентки-Українки за здогадну участь у замаху на життя бувшого міністра внутрішніх справ, полковника Бронислава Пєрацького, якого вбито в червні 1934 року.

За тим процесом слідять пильно чужинецькі кореспонденти. І річ природня, вся українська суспільність, як і польська. Процес триватиме яких 6 тижнів. Покликано до розправи 144 свідків.

Американські кореспонденти передають, що прокураторія обвинувачує всіх підсудних у приналежности до Орґанізації Українських Націоналістів, яка має свої філії в „Берліні, Празі, Женеві й у Злучених Державах". Згадана орґанізація має на цілі визволити український нарід зпід Польщі, а на визволених землях побудувати самостійну українську державу. Прокураторія подає далі, що гроші на цілі цеї орґанізації збирається в Злучених Державах. Оту революційну орґанізацію обвинувачують у багатьох терористичних актах, почавши від замаху на життя Йосифа Пілсудського в 1922 р., а скінчивши на вбиттю міністра Пєрацького. Кажеться теж, що властивий убивник Пєрацького втік з Польщі до Чехословаччини.

Польська прокураторія обвинувачує теж уряд Литви за те, що він нібито видає українським революціонерам фальшиві пашпорти й уможливлює їм поїздку до Злучених Держав в цілі збирання там фондів на підтримку терористичної акції в Польщі.

У ВАРШАВІ ПОЗАМИКАЛИ ВИСОКІ ШКОЛИ.

ВАРШАВА. — Замкнено університет і хліборобську та торговельну академію, а це тому, що польські студенти знов розпочали протижидівські демонстрації й знов побили жидівських студентів та повикидали їх з саль, де відбуваються виклади. Повибивано теж вікна в жидівських склепах і повисаджувано там двері. В Сосновицях кинено бомбу під жидівську синаґоґу, при чім згинув 13-літній жидівський хлопець. У Лодзі розгромлено жидівських купців та позабирано їм товари.

ПОМЕР ВІД РАН.

ЛЬВІВ.—Студент львівської політехніки Розенберґ, Жид, помер у шпиталі від ран, які одержав підчас протижидівської демонстрації польських студентів.

ХОРВАТСЬКІ ТЕРОРИСТИ ГОЛОДУЮТЬ.

Е АН ПРОВЕНС (Франція). — Три Хорвати, Край, Райч і Поспішіль, обвинувачені за участь у замаху на життя вбитого югославського короля Олександра, розпочали голодовий страйк, щоб тим запротестувати проти цього, що їм суддя відобрав їх адвоката, а призначив іншого, з уряду. Оборонця Десбона, що обороняв підсудних, наняли Хорвати, що жиють у Злучених Державах. Десбон закинув судді сторонничість і назвав прокуратора брехуном. За те його усунено від оборони. Властивий убивник короля Олександра, Петрус Калеман, був посічений шаблями поліції й погиб на місці.

ХОРВАТСЬКИЙ ПРОВІДНИК ПРО ТЕРОРИЗМ.

ЗАГРЕБ (Хорватія). — Д-р Володимир Мачек, хорватський провідник, заявив зприводу процесу за вбивство короля Олександра, що Хорвати є проти тероризму, бо це противиться тим засадам, які проголошував найбільший хорватський патріот і провідник, Радіч. Але разом з тим треба підкреслити, казав Мачек, що коли Хорвати беруться до терористичних актів, то в тім вони тільки наслідують югославський центральний уряд, який саме тероризує Хорватів. До 1929 року не було хорватського тероризму. Він розпочався тоді, коли Білгород взявся за терористичні акти проти Хорватів.

ЩЕ ОДИН АНТИРЕЛІҐІЙНИЙ МУЗЕЙ.

КИЇВ. — „Вісті" подають, що в Дніпропетровську відкрито в колишньому соборі великий антиреліґійний музей.

ЗМАСАКРУВАЛИ ЕТІОПЦІВ.

АСМАРА (Ерітрея). — Італійська летунська ескадра напала на наступаючу етіопську армію, що числила яких 20,000 жовнірів, і обкидала її бомбами, при чому згинуло понад 2,000 Етіопців. Італійські летуни, між якими були й обидва сини Музолінія, злітали згори майже над голови Етіопців і як не стало їм бомб, масакрували їх з машинових крісів. Залишили по собі велике поле, ціле покрите кровю і трупами.

„НІМЕЦЬКА УКРАЇНА".

МОСКВА. — Совєти протестують перед італійським урядом проти протисовєтських демонстрацій у Римі, підчас яких, як каже совєтський уряд, демонструючі кричали „Хай живе німецька Україна!"

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.

На рік	$6.00
На пів року	$3.25
На три місяці	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):	
На рік	$2.00
На пів року	$1.25
В Джерзи Сіті і Загряниці:	
На рік	$9.00
На пів року	$4.75
На три місяці	$2.50

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy

One year	$6.00
Six months	$3.25
Three months	$1.75
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.00
Six months	$1.25
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$9.00
Six months	$4.75
Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БУДЕ КАЯТТЯ

Ще далі надсилають нам з ріжних громад ріжні летючки та „проспекти", які розсилають большевики між наших робітників, а в яких взивають їх асекуруватися в якійсь комуністичній організації. Большевицькі агітатори підюджують отих робітників і проти У. Н. Союза, називаючи його „буржуазною" установою, яка „лупить шкіру" з робітника.

Ще й тим разом хочемо звернути увагу нашого громадянства на ту підступну большевицьку агітацію. А робимо це ще й тому, що знаємо легковірну вдачу наших людей, головно тих, що не дуже освідомлені. Ціла наша історія говорить пророчисто, що коли ми ломилися як нація, то саме з тої причини, що було в нас забагато легковірних людей, що давали ловитись на солодкі слова ворожої пропаганди, що пішли за гарними кличами наших ворогів. Отакими пустими обіцянками ломано нашу силу, яку будували дійсні й правдиві та чесні провідники народу.

Бо берім наш У. Н. Союз. Берім справу, як то кажуть, на хлопський розум. Для кого цей Союз згортає гроші? Спитаймо себе так по щирости. Подивімся, скільки коштує адміністрація нашої інституції з майном чотирох міліонів долярів. Порівнаймо ту суму з подібними дійсно капіталістичними організаціями і переконаймося, чи робітничий гріш пропадає, чи може він є щаджений до останнього цента для родин тих робітників, що є в Союзі обезпечені. Памятаймо, що У. Н. Союз **не тільки обезпечує, але й забезпечує.** Він не тільки обіцяє виплатити таку і таку суму по своїх членах, але теж рахунково згідно з наукою обчисляє, чи можливо таке зобовязання виконати.

Нема дива, як людина, а до того ще й такий безробітний робітник як український, шукає дешевого обезпечення. Але не можна бути тут аж так далеко нерозумним, щоб свідомо закладати собі петлю на шию і брати обезпечення в такій організації, яка в дуже короткому часі мусить стануть перед банкротством, або братися дерти з обезпечених у ній робітників дійсну „шкіру". Коли народня приповідка про дешеве мясо, що його пси не хочуть їсти, має мати денебудь добре пристосування, то саме найкраще її пристосувати до того обезпечення, до якого втягають українських робітників большевики. Вони здерли шкіру з нашого селянина і робітника в большевії, а тепер хочуть іще й тут на американській землі підступом втягнути його в свої сіти і витягнути з нього доляри, за які дають йому посвідки, що мають таку вартість, як усі ті большевицькі обіцянки, які заповідали робітникам і селянам у Совєтах рай, а принесли пекло.

Евген Онацький (Рим).

З ІТАЛІЇ

I.

Революційний бік італійсько-етіопського конфлікту.

Другого листопада, в день „всіх мертвих" (який дивний збіг обставин!) комітет 18 у Лізі Націй ствердив, що 49 держав, членів Ліги Націй, погодилися застосувати до Італії так звані економічні санкції, і визначив початок їх застосування на 18. листопада. Сидячи в Римі, стверджую зі свого боку, що італійське населення прийняло цю — зрештою ждану — новину цілком спокійно. На політику економічних санкцій Італія готується відповісти політикою жертвенности і національної дисципліни. Ніхто не творить собі ілюзій, і всі твердо знають, що для італійського народу починається період важкого іспиту, але ніхто не припускає можливости зректися наміченого пляну італійського поширення в Африці. Італійці—від найбіднішого робітника до найвищого фашистівського достойника — переконані, що Італія має безумовне і конечне право на поширення своїх територіяльних кордонів в Африці.

Це переконанняя походить зі свідомости глибокої несправедливости, що її зазнала Італія після закінчення великої европейської війни, при розділі кольоній в Африці. Тоді, згідно з версайським договором, Англія дістала в Африці просторонь багатої землі 1,965,875 кв. кільометрів з населенням 7,744,000 люду, Франція — 632,141 кв. кільометрів з 5,714,000 люду, Бельгія — 54,000 кв. кільометрів з 3,450,000 люду, а Італія — нічогісінько. І то, не вважаючи на те, що Італія, з дуже бідною землею і з дуже плодючим населенням, найбільше потребувала тих кольоніяльних земель. Упродовж довгих років Італія домагалася від своїх бувших спільників частини їхньої африканської здобичі, але ті ніби на це вухо недочували. Коли ж Італія вирішила нарешті взяти свою частку на власну руку, її бувші спільники виступили з обвинуваченнями... хижого імперіялізму. Італійцям видається, що Англія, головний супротивник італійської африканської політики, мала би право говорити, як вона говорить, коли б вона перше відмовилася сама від своїх африканських посілостей.

В своїх останніх промовах Мусоліні вперто підкреслював пролетарський характер італійської нації, і протиставляв її хижій плютократії, що панує над світом та, бенкетуючи на спинах переможених, боронить усіми силами існуючий стан річей, як найбільш для неї сприятливий.

Таким чином в італійсько-етіопському конфлікті ми повинні вбачати перш за все першу збройну спробу перетворити той стан річей, що був витворений у Версаї. Чи треба дивуватися, що Ліга Націй, і особливо такі держави як Англія, совєтська Москва та Франція, найбільш заінтересовані в охороні здобутих упривілейованих позицій, вживають усіх заходів для стримання і покарання Італії?

Крім того в фашистівській ідеольогії і випливаючій з неї психольогії існує один пункт, що в очах Італійців робить їх напад на Етіопію законним, справедливим і виправданим. Італійський фашизм не визнає права на власність за абсолютне. Власник має не тільки права щодо своєї власности, але й обовязки. Подібно тому, як Христос учив, що ніхто не має права заривати в землю свій талант, так і фашизм твердить, що ніхто не має права залишати свою власність непродуктивною. Кожний громадянин є зобовязаний працювати над своєю власністю, щоб вона давала якнайбільше користи йому самому і тій суспільності, що він є її членом. Виходячи з цього принципу, фашистівський уряд примусив усіх великих земельних власників, що тримали свої землі необробленими, або обробляти, або продати тим, хто мав охоту над тою землею працювати. Внаслідок цієї політики італійського уряду Італія, що раніше ввозила міліярди тон хліба, цього року вже цілковито цього хліба сама собі вистачає. Переносячи цей принцип з внутрішньої політики на закордонну, фашисти вважають, що десять міліонів Етіопців, які мають просторонь землі, більшу від Франції, не мають права тримати цю землю в свойому абсолютному володінню, бо вони залишають її пусткою і не вміють на ній працювати, плекаючи глибоке варварство та рабство. Італійці вважають своїм обовязком виказати цілому світові, що йдучи в Етіопію, вони сповняють місію, корисну для цілого світа і для цілої европейської цивілізації. Одним з перших заходів італійської адміністрації в опанованих етіопських землях із стотисячним населенням було звільнення рабів, що складали **десяту частину** всього населення. Поряд з тим іде інтензивна, впрост героїчна праця над будуванням нових шляхів, що мають звязати міцно опановані території з давнішими італійськими територіями: Сомалією та Еритреєю.

Італійський фашизм не визнає демократичного принципу самовизначення народів. Нарід, каже він, тільки тоді має право на самовизначення, коли він виказує себе здатним виконувати в колі народів якусь власну місію, коли він уміє використовувати дану йому від Бога територію та закладені в ній багатства на свою і на цілого світу користь. Коли ж він залишає всі ті дані йому від Бога багатства облогом, то не має права сам розпоряджатися своєю долею, але вимагає когось, хтоб його навчив, як тими багатствами — з поживою для всіх — розпоряджатися. Бо не треба забувати, що італійський фашизм ніколи не був виключним націоналізмом, і подібно тому, як у внутрішньому житті нації, виходячи з принципу корпоративізму, дивиться він на ріжні стани й верстви населення як на членів одного національного організму, що співпрацюють для добра цілої нації, так і в інтернаціональному житті він дивиться на ріжні нації як на членів одного величезного світового суспільства, що співпрацюють для одного спільного світового добра, сповнюючи кожний свою місію. Виходячи з цієї точки погляду, Італія вважає, що Етіопія не тільки не сповняє в Африці ніякої корисної місії, але, тримаючи в рабстві більше ніж десяту частину свого населення та залишаючи природні багатства своєї країни невикористаними, тільки затримує хід загальної світової цивілізації. (Кінець буде).

ТРАДИЦІЯ Й МИ

Кожного майже дня в нашому житті, приватному, чи суспільному, зустрічаємо явище, що називається традиція. Над ним переходимо до порядку, як над чимсь зрозумілим, що не вимагає ніякого пояснення. Та це не є така проста справа.

Що означає слово традиція?

Подумаймо хвилинку над тим, що означає слово традиція, а пізнаємо її правдиву вартість. Розкриємо її обличчя. Тоді зрозуміємо, яке місце у нашому житті вона займає і яке повинна займати. А головно, яке є відношення до традиції нас, молодих. Слово традиція походить від латинського слова.

У точному перекладі на українську мову означає передавання. Що передавати? Передавати всі цінності й надбання старого покоління молодому поколінню. Старі віки передають новим вікам, сучасним. Словом, традиція це спадщина по предках, передана нам у будьякій формі.

Що дістаємо традицією?

Традицією переходить до нас: мова, пісня, звичаї, обичаї, ноша, спосіб будови хат, вірування, легенди, обряди, наука, виховання. Все, чим жили наші предки, за які вони боролися за свої права й волю народу. Чим ми сьогодні користуємося, дійшло до нас дорогою традиції.

Традиція належить молоді!

А хто цю традицію відбирає? Кому вона належить? Нам! Ми молоді є відборцями традиції. Ми перебираємо багату спадщину наших дідів і батьків. Вона твориться на те, щоб ми могли нею користуватися. З цим одначе застереженням, що цієї традиції ми не збезчестимо й не зганьбимо.

А навпаки!

Доложимо всяких старань і праці, щоб її виправити і нашим наслідникам ще кращою передати.

Розуміння традиції.

Традиція треба розуміти. Розуміти так просто, як вона є проста й нескладна. Вона говорить до нас щирими словами наших пісень і наших звичаїв. Вона виявляється в нашій ноші й у стилі будівель. Вона творилася віками. Кожний щось зробив для неї. Тому вона перейшла просто у нашу кров. Разом з життям і вихованням беремо від батьків традицію. Так! Так! Традиція є у нашій крові. Через це вона стає невідлучною частиною життя чоловіка й народу.

Нарід і традиція.

Кожний нарід має свою власну, ним вироблену традицію. Його традиція є оригінальна й окрема. Вона відокремлює і відріжнює його від інших народів. Нарід, що має гарно вироблену традицію, є свідомий національно. Без традиції нарід існувати не може. Його ніякі інші народи не признають, бо він напевно є якимсь штучним твором. Традиція дає свідомість і почуття національної окремішности.

Традиція й поступ.

На дні традиції лежить мудрість народу. Вона має велику моральну силу й наказує нам навчатися. Звідкіля ж ми знаємо, що ми Українці, що така, а не інша наша мова? Що такі, а не інші наші звичаї? Це все сказала нам традиція. Вона нас цього навчила. Тому слід нам пильно берегти традицію, як найбільший наш скарб. Бо якщо не бережемо нашої традиції, зачнемо переймати чужу мову, звичаї й обичаї, тоді винародовимося й сліду по нас не стане.

Традиція каже пізнавати й наслідувати наших предків у їх добрих і чесних ділах, а виполювати й відкидати від себе їхні хиби. А нашою великою хибою є брак зацікавлення поступом і забобони. Нешанування рідної мови. Брак національної гордости. Ми не заводимо нпр. у хаті електричного світла, натомісць у немудрім наслідуванні міста, покидаємо нашу ношу й співаємо немудрі танґа, чи фокстроти.

А це не є поступ. Він не виявляється в бездушному наслідуванні злих сторін сучасного життя й відкидуванні давніх форм. Правдивий поступ лучить старе життя з новим. І наказує шанувати старовину.

Наші обовязки супроти традиції.

Тимсамим, що традиція переходить на нас як на спадкоємців, маємо супроти неї деякі обовязки. Перш за все пошанування її. Воно виявляється у пильному перестеріганні наших звичаїв і обичаїв. У плеканні пісень і ноші. У пошануванні рідної мови. У національній гордості. А другий наказ, це принимання нових здобутків поступу й закріплювання їх у наших рідних народніх формах. А найбільший наказ, що нам його дає традиція, це плекання ідеї наших визвольних і державних змагань.—(„Батьківщина").

СТАРИЙ КОРОЛЬ І МОЛОДА КОРОЛЕВА

(Вірменська казка).

Давно-давно жив в Артаксаті старий король, що мав дуже гарну молоду жінку.

Принесла чоловікови в віні дванацять великих скринь, повних дорогоцінних одягів і прикрас. А невільниць мала сто дванацять.

А королева мала братаницю, ще молодшу, а таку гарну, що королева завидувала їй. Братаниця називалася Герошана, а королева Ріспіма.

Цяж Герошана була ключницею в королівській палаті в Артаксаті. Віддали їй одинацять ключів від скринь королеви. Дванацятий ключ, найбільший, мала в себе сама королева та скривала його перед очима всіх.

Герошана конче забажала довідатися, що саме Ріспіма скривала в дванацятій скрині. Бо всі одинацять скринь стояли в кімнатах палати, а дванацята стояла в тайній кімнаті. Перед нею стояли на варті вартові й ніхто не смів увійти до цієї кімнати під карою смерти, коли там була королева. А заходила тричі денно.

І сталося одного дня, як королева була з невільницями в лазні, щоб намастити собі тіло запашними мастями та прикрасити його на свято Анаґіди, богині плідности -- Герошану спокусило її бажання.

І бач, після довгого шукання вдалося їй знайти той великий ключ. Знайшла його в спальні короля Ардашіра так добре схований, що сам король не знав про нього. Одначе старий король дуже любив гарну Ріспіму, а на інші жінки й не глянув.

Герошана побігла, щоб ключем отворити скриню. Та яке було її зчудування, коли нараз із скрині вийшов гарний, молодий Мурин. В ухах мав золоті ковтки, а волосся його було кучеряве, як вовна овець його батька, а зуби білі наче лелії з Араксу. Тіло його пахло пахощами.

Та тоді через необережність невільниць шаравари королеви впали в воду. Ріспіма дуже сердита післала дві невільниці по інші шаравари.

Невільниці шукали всюди в палаті, щоб знайти Герошану, ключницю, бо одяги були в скринях, а ключі від скринь були в руках Герошани. А Герошана була з молодим Мурином у тайній кімнаті королеви. Невільниці шукали й не знайшли.

Ріспіма запалала гнівом і стала сварити на невільниці. І післала дві з них, щоб привели дві перші перед лице королеви. Одначе Герошану тяжко було знайти, хоч вкінці післала всі невільниці, щоб її шукали.

Тепер королева підозрівала щось недоброго, одяглася сама й без шараварів пішла мерщій до спальні свого чоловіка подивитися за дванацятим ключем — одначе не знайшла його. Люто закрасила її лице темною червіню. Поспішила до тайної кімнати, де була велика скриня... Герошана саме замикала старанно скриню великим ключем.

Герошана зляклалася, одначе зараз отямилася, стала гордо напроти сердитої тітки й такі гарні слова поплили з її дівочих уст:

— То така чесність моєї королівської тети, про яку співають люди та яку вихвалюють у Масіс-Сарі на берегах Аракса й Евфрата. Ах, я нещаслива! Що я мусіла шукати собі захисту у цьому домі, де стид і честь потоптав чорний Мурин! Нещасний Ардашіре, вірний чоловіче невірної жінки! Найгарніші дівчата всієї країни старалися здобути твою прихильність, одначе ти не дав заманити себе їх очам, ти холодно відвернувся від дочок верховинських, щоб таку вдяку мати за твою любов! Ах, що я мусіла щось такого пережити, що я мусіла бути свідком збещення королівського дому королевою, яку я досі годні шанувала, як саму чесноту!

І так говорила без устанку, так що королева взагалі не могла промовити слова. А що боялася пімсти короля, обіцяла Герошані все, що хотіла, щоб лише мовчала. Та потім стала роздумувати над тим, як би то потайки позбутися Герошани.

Це не вдалося, замісць братової вбила одну з невільниць.

Герошана боялася за своє життя, тому втекла в ліс, одначе передтим іще, з пімсти зрадила королеви, яка то невірна його жінка.

Ардашір, що дуже любив жінку, не повірив у її зраду скорше, поки сам не переконався на власні очі. Та одного дня приловив її в тайній кімнаті саме, як обіймала Мурина та ніжно говорила йому:

— Ах, щоб твоя голова ніколи не розлучалася з моєю!

Король, що бажав пімсти, відрубав Муринови голову й вона покотилася йому до ніг. У першому гніві хотів убити й Ріспіму, одначе так дуже кохав її, що не мав доволі сили торкнутися її.

— Твоє бажання сповниться, ти невірна! — крикнув. — Муринова голова ніколи не розлучиться з твоєю!

І приказав любовникову череп оправити в золото, оправу в формі корони й королева за кару мусіла все носити її на голові.

А тимчасом Герошана блукала лісами та плакала над своєю гіркою долею. Було то зимою, сніг і лід покривали землю. Та диво дивное! Куди Герошана ступала, там виростали цвіти з землі, а куди лише глянула, там топилася ледяна поволока, наче під проміннями весняного сонця, під її віддихом танув сніг на деревах, листки й пуплішки виростали на гильках. Така велика була оживляюча сила її краси. Ба й дикі, лісові звірі раділи на її погляд.

Та її серце не знало радощів. Гіркий жаль за її минулим давив її душу. Просила богів, щоб зіслали на неї смерть. Так жила довгий час у біді, лише серед дерев і лісової звірини. Ліжком її була вогка земля, а накривалом блакить неба.

І в тяжкому болі привела на світ хлопчика. Шакалі й сучі співали йому колисанки.

Доглядала його печаливо, нещастя здавило в ній всяке зло, була добра й мила наче янгол. Не бажала вже смерти для себе, бо дитина вязала її з життям. Минали літа, дитина виростала, а рівночасно ріс і жаль матері.

Та ще не випила чаші до дна. Мусіла ще дивитися на смерть дитини, того одинокого, що ще тримало її при житті.

Хотіла покінчити з життям, саме готовилася скочити із стрімкої скелі, як нараз звявилася перед нею світляна постать.

І ця зява сказала їй:

— Не бійся, Герошано! Я Анаґід, богиня любови. Ти збезчестила мій храм і тому покутувала, одначе година спасення надходить. Земля не буде вже для тебе пеклом. Я здіймаю з тебе вину минувшини, так як її зняла з Ріспіми, королеви. Зійди на діл, а перед тобою отвориться нове життя.

Сказала це світляна постать і зникла, як явилася була.

Герошана зійшла на діл певною ходою. І бач, княжий лицар, що ніс у руці сокола, вийшов їй на зустріч, а його очі очарувала краса жінки.

Обоє подружилися й жили із своїми дітками щасливо до пізньої старости.

Також Распіма, королева, бачила ще багато щасливих днів. Сім літ покутувала за свої гріхи, потім отворилося серце короля Ардашіра для давньої любови, він зняв із голови Ріспіми золотом оправлений череп і закопав голову глибоко в землю та сказав:

— Так хай буде похоронена й уська ненависть між нами!

Коли ж обі жінки після такої довгої розлуки знову побачилися, не могли нарадуватися своїм щастям.

Доля виполола з огороду їх серця всі буряни, а оставила там лише цвіти щастя.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

З БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ЗАГУМІНКУ.

Д. Лобай, донедавна ще член редакції „Українських Робітничих Вістей", комуністичного часопису в Вініпеґу, в Канаді, видав власним коштом книжечку під наголовком: **За дійсне вияснення положення на радянській Україні!**

Як видно з поданих у книжечці документів, автора книжечки викинули канадійські комуністи з партії й редакції, закидуючи йому контрреволюційно-націоналістичний ухил".

Що автор ріжниться в своїх поглядах від теперішніх верховодів українских комуністів у Канаді, він самий виразно признається, але заперечує, що ці ріжниці можна назвати контрреволюційно - націоналістичним ухилом".

Для людей, що до партії не належать, це питання малої ваги. Це нагадує нам ті часи, коли єзуїти сперечалися за те, скільки то чортів може танцювати на вершку голки.

Для людей, до таких суперечок непричетних, якраз ця суперечка є доказом нереальности комуністичного руху в Америці. А. Б.

ПО СУТІ.

Одначе книжечка Лобая має для нас неодин цікавий факт.

Щоб ми мали уяву про те, як наські комуністи їздять на Україну, автор оповідає, як адміністратор „Українських Робітничих Вістей", Навізівський, їздив до совєтської Росії, щоб налагодити звязки з Західньою Україною, що були майже зовсім перервалися, та що кошти поїздки покрило Товариство Допомоги Визвольному Рухові на Західній Україні. Хто дає фонди на піддержання цього товариства, що зорґанізоване в совєтській Україні, можемо догадатися.

Книжка вияснює теж, як комуністи закривають факти, які можуть компромітувати комуністичну владу на Україні. Коли на Україні арештовано М. Ірчана, відомого українського комуністичного письменника, що був у Канаді, серед українських комуністів у Канаді настала констернація. Комуністичні ґазети мали про це вістку, але її затаїли. Та вістки, як звичайно, не вдалося зовсім задушити. Люди якось довідалися про неї й стали домагатися від комуністичних ґазет її вияснення. Навізівському на Україні про Ірчана не сказали нічого й Навізівський по повороті з Канади говорив на вічах, що Ірчан копає канали. Інші свідки, переповідає Лобай, подають, що Ірчан знаходився в зовсім іншій частині Росії.

Для характеристики відважних чемпіонів пролетаріяту Лобай подає цілу низку причинків. Він показує, як комуністичні письмаки на даний згори приказ нападають на осуджених колишніх товаришів, щоб тільки задержати свої мягкі посади. Про одного з визначних комуністичних діячів, що перейшов з націоналістичного табору, Лобай каже: „Він належить до тих безпринципіяльних, безхарактерних інтеліґентів, що йдуть завжди туди, де бачать наживу".

ҐАЗЕТА Й ПРАВДА.

Про відношення ґазети до фактів заговорила конвенція найбільшої італійської запомогової організації в Америці, званої „Сини Італії".

У відповідній резолюції конвенція радить членам цеї організації не читати тих ґазет, що „проявляють тенденцію коментувати неприхильно біжучі події", а передовсім „Ню Йорк Таймс". Зате конвенція припоручила своїм читачам читати ґазети Герста. Ці видно стоять на противнім становищі до „Ню Йорк Таймсу", отже вони коментують події прихильно.

Очевидно, коментувати події прихильно нічого не значить, поки не сказано, для кого прихильно. Наскільки йде за італійську війну з Етіопією, то можна події коментувати прихильно для Італії, або прихильно для Етіопії. Отже конвенція „Синів Італії" думає, що Герстові ґазети коментують події прихильно для Італії, а „Ню Йорк Таймс" ні.

Цікаво, хто має тепер більше причин поґратулювати собі з приводу резолюції „Синів Італії": Герст чи „Таймс"?

ІДЕАЛ ІТАЛІЙЦІВ.

Американські ґазети знайшлисяб у немалім клопоті, якби вони хотіли вдоволити італійських іміґрантів своїми донесеннями про італійсько-етіопську війну, коли судити за італійськими ґазетами в Америці.

Ці ґазети значно ріжняться в своїх донесеннях про італійсько-етіопську війну від американських ґазет. В італійських ґазетах в Америці пишеться вічно, яку то славну війну веде Італія проти Етіопії, які то Італійці геройські, які то Етіопці дикі, жорстокі, боязливі. Як довго війна тільки грозила, ці ґазети писали про величезні побіди Мусолінія. Як війна нарешті почалась, не зважаючи на ці дипльоматичні побіди, то ґазети кождого дня доносять про побіди італійської армії. Побіди все прибільшуються. Падуть етіопські міста на два-три дні скорше, заки вони впали в американських ґазетах. Гине в боях три рази стільки Етіопців, як доносять американські ґазети. Заперечується, немовби італійські жовніри терпіли від спеки, спраги, або холоду. Як американський президент заявиться за невтральність і видасть відповідні зарядження, італійські ґазети пишуть, що це проста формальність, отже факт без найменшого значіння.

Чи можливо, щоб американська преса йшла на таке? Це було би можливе хіба на випадок, якби Америка пішла війною проти Етіопії за Італію. Але чи й тоді повірилиб люди ґазетам, читаючи такі надуті вістки про побіди? Адже люди з останньої війни вже чогось навчилися.

ІНТЕРЕСНІ ФАКТИ

Один міліон долярів, виміняний на центи, дасть стільки центів, що вони, положені один при однім, дали би стежку з Ню Йорку до Шікаґо (коло 1000 миль). Це саме число центів, положених один на однім, дасть колюмну, високу 59 миль. Одна картка часопису, зложена 25 разів, дасть колюмну, вищу від будинку Емпаер Стейт. Колиб зібрати всі ковбаси, які виробила мясарська фірма П. Стасюка за останніх 13 літ, і покласти їх одна за одною, то ми дісталиб одну ковбасу, якої один кінець лежав би в Ню Йорку, а другий у Бофало (коло 400 миль). Стільки ковбас люди не зїлиб, як би вони не були найліпшої якости. Ог.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МИЛВИЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Стефана Мельничука, від. 331, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 24. листопада, в У. Н. Домі, в годині 2-гій пополудні. Кождий член повинен прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. На тих зборах буде голосування над новою грамотою молодечого департаменту. Членів, котрі ще не виміняли грамот, а хотять виміняти, просимо принести старі грамоти на збори. — Онуфрій Гнатюк, предс.; Іван Романюк, кас.; Ф. Бучинський, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 24. листопада, в гали Українського Горожанського Клюбу, 416 Норт 7-ма вул., зараз по Службі Божій. Просимо всіх членів, щоб прийшли на ті збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Подаємо до відома нашим членам, що „Ендавмент Палиси" для дітей від 1 до 16 року життя незадовго будуть готові. Просимо прийти і вписати свої діти до нашої найліпшої української асекурації в Америці, У. Н. Союза. — М.Камінський, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Свято Української Державности.

Українська греко-кат. парохія і від. 34 ОДВУ влаштували дня 10. листопада торжественне Свято Першого Листопада. В полудне відправив о. П. Середа панахиду в церкві, при співі хору та асисті членів відділів ОДВУ: 34, 10 і 11 з Ню Йорку. Гості з Ню Йорку прибули в уніформах і з прапором під проводом гром. Василя Ґельнера. Підчас панахиди виголосив зворушаючу проповідь о. Середа, місцевий парох.

Вечором на концерті, що відбувся в галі під ч. 212 Президент вул., було видно повно народу. Свято відкрив гром. Василь Матвіяс. Вступне слово виголосив о. Середа. Святочну промову про геройські діла наших Стрільців виголосив п. Теодор Свистун з Філядельфії, Па., нагороджений гучними оплесками.

Хор співав під диригентурою учителя Степана Грабаря. Відспівав пісні: Вкраїно мати, Ой у лузі червона калина, Бистра вода, Ой, видно село, Чуєш брате мій, Грають сурми, Гей там на горі, Ми любим рідний край, Пливе човен, Заквітчали дівчатонька, Ой, та зажурились, Як з Бережан до кадри, Гей, ви стрільці Січовії. Сольо відспівала панна Анна Шипош, а на пяні приґравала панна Ґеновефа Ганьошин.

Деклямували шкільні діти: М. Ключник, П. Голубко, М. Патлавська, О. Барна, А. Нога і М. Нога, Ө. припхан, М. Припхан, М. Кокалич. З деклямаціями були получені співи дитячого хору. Сестри Ганьошин грали на пяні й мандоліні. Всіх виконавців нагороджувано щедро рясними оплесками.

Треба дати признання гостям з Ню Йорку, що своєю здисциплінованістю при виступі причинилися до піднесення свята, якого програму гарно приготовив уч. Грабар. Свято закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Михайло Припхан.

ЧЕХИ ЗБРОЯТЬСЯ.

(УП—Прага). Перед кількома днями чеський міністер Махнік заповів парляментові, що в цьому році передбачається значне переступлення встановленого буджету, звязане з поновною реорґанізацією армії. До речі кажучи, Чехи вже ту армію реорґанізують від початку повстання держави і не годні її добре зорґанізувати, щоб усе було в порядку. А це тому, що їхня держава занадто довга, щоб її можбуло з успіхом оборонити тими силами, що є до розпорядимости. Махнік заповів, що армія буде зорґанізована корпусами, щоб лекше нею керувати на випадок війни. На Словаччині має бути заложений ряд укріплень, звернених проти Мадярщини, а недалеко попри українську, зглядно тепер польську границю мають провести кілька щляхів, щоб у Карпати мати лекший доступ. Вся армія має збільшити в себе скількість тенків і взагалі панцирної зброї. Досі Чехи мали лиш один полк тенків. Минулорічна акція вишколення пільотів тисячами людей ведеться далі.

Теперішні чеські сили представляються так: 200,000 війська, 725,000 соколів, 125,000 орлів (католицька орґанізація), 31,000 селянської кінноти, 20,000 членів союзу національних стрільців, 23,000 членів стрілецького союзу, 8,000 членів національної ґвардії, дальше відділи старих леґіоністів та багато інших дрібніших цивільних і піввійськових товариств, які у випадку війни будуть мати моєнне значіння. Крім того чеська армія прекрасно озброєна, бо Чехи мають першоклясну збройну індустрію, яку дістали в спадщині по давній Австрії. В східній частині держави передбачують розбудову летунських пристаней, може не так для фльоти чеської, як для московських повітряних сил, що мають прийти Чехам у допомогу на випадок війни. Коло Ужгороду, столиці Закарпатської України, вже одна така пристань готова для прийому московських літаків.

Взагалі положення Чехів незавидне. Українці, Поляки, Німці і Мадяри — це сусіди, з якими воне не живуть у згоді. Прага тепер більше розраховує на Москву, ніж на Париж, і тому Махнік так дуже похвально висловслювався про совєтську армію. Не згадав лише нічого про рублі, які поплинуть з Москви на зброєння, як це підносить мадярська преса. А до того Чехиж не самі в своїй державі, а мають і чужі народи, кождого сусіда по трохи, а найбільше Німців. Чи закарпатські Українці поспішать дуже на оборону Чехії, це ще питання. Досі нема причини, щоб вони боронили Чехії.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗПРИВОДУ ПРОЦЕСУ ПРОТИ НАШИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

Вже розпочалася в Варшаві розправа проти 12 українських хлопців і дівчат нібито за приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів і нібито за вбивство польського міністра Перацького. Як знаємо, польська влада намагається перевести отсей карний процес тайно, себто не допускаючи на нього публики і журналістів, щоби свій і український нарід не довідався, як і за що будуть сядити українців. Та здається, що публичний протест проти цього заважить і розправа готова бути явною.

Кулі революціонерів все були пригадкою поневоленим народам, що війна з наїзником не скінчена та що треба далі боротися. Кулі революціонерів все зроджують нові кадри молодих революціонерів, котрі палають жаждою помсти й відплати ворогові й наїзникові; кулі революціонерів, це відплата наїзникові за насильства й кривди, поповнювані на поневолених народах. Чим більше революціонерів, тимбільше ворог хитається на своїх позиціях, не знаючи, звідки впаде на нього новий удар. В таких випадках він шукає собі союзників таки в рядах поневоленого народу, щоби при помочі тих рабів успішно відбивати напади революціонерів. Ворог завсіди знаходить таких зрадників. Він знаходить теж реальних політиків, що помагають ворогові відбивати революційні наступи.

В останніх десятках літ було багато політичних убивств. Відбулися вони також і на наших землях: В 1908 вбито ґрафа Потоцького, а в останніх роках таких польських політиків як Голувко й Перацький.

В Америці були теж подібні вбивства. Вбито трох президентів, а то Абрагама Лінколна (15 квітня 1865) Джеймса А. Ґарфілда (19. вересня 1881) і Вілієма Мек Кінлія (14. вересня 1901). Дальше стріляно до президента Теодора Рузвелта, котрий був ранений у Мілвокі, Віс. Потім стріляно до президента Френклина Д. Рузвелта (15. лютого 1933) в Маямі, Фла. До нього стріляв маняк Джузепе Занґара, що притім убив мейора міста Шікаґа, Антона Дж. Чермака.

Вбивники застрілили теж Картера Г. Гарісона, посадника міста Шікаґа (28. жовтня 1893), Вілієма Ґебеля, ґубернатора Кентоки (30 січня 1900), сенатора Лонґа з Люїзіяни (1935 р.).

Та політичні вбивства в Америці були по більшій части ділом хоробливих маняків, назадницьких партійців, або вислідом дурненької особистої помсти. Тому не мали в суті річи ніякого впливу на політичне життя країни.

А в Европі політичні вбивства мали деколи й історичні політичні наслідки, як от убиство австрійського престолонаслідника Фердинанда і його жінки княгині Софії Хотек (28. червня 1914 р. в Сараєві в Боснії) сербським студентом Ґабрілом Прінціпом.

Тут згадаю за важніші політичні вбивства в Европі. Були вбиті: 17. червня 1876 р. Абдуль Азір, султан турецький; 13. березня 1881 р. російський цар Александер II.; 1. травня 1896 р. Назір-ед-Дін, шах Персії; 18. лютого 1898 р. австрійська цісарева Єлисавета; 29. липня 1899 р. Гумберт, король Італії; 11. червня 1903 р. сербський король Александер з жінкою Драґою; 1. лютого 1908 р. Карльос, король Портуґалії й престолонаслідник Люіс Філіпіне; 26. жовтня 1909 р. японський князь Іто; грецький король Юрій 18. березня 1913 р.; російський цар Микола II. з родиною 16. липня 1918 р.; Наaір, шах Афґаністану, 6. червня 1933 р.; Александер, король Юґославії, дня 9. жовтня 1934 р.; Люї Барту, французький міністер закордонних справ, 9. жовтня 1934 р.; Енґельберт Дольфус, канцлер Австрії, 25. липня 1934 р.; Йон Г. Дука, премієр-міністер Румунії, 29. грудня 1933 р.; д-р Вальтер Ратенав закордонний міністер Німеччини 24. червня 1922. р.; ґраф Штірк, президент міністрів Австрії 1916 р.

В полудневій і середній Америці це вже ввійшло, так би сказати, в моду вбивати своїх політичних противників.

І так згинули: Люї М. Санхез Черо, президент Перу; президент Альваро Обреґон з Мексика, ґенерал Люї Мена, бувший президент Нікараґви, ґенерал Франчіско (Панчо) Вілля з Мексика, ґенерал Дж. С. Ґомез з Венецуелі, ґенерал Венустіяно Каранза з Мексика й Франчіско І. Мадеро з Мексика.

Тут рішала жажда влади й тому кожний ґенерал (себто названий командант якоїсь частини війська, а часто повстанців або бандитів) старався усунути свого противника, щоби самому попастися при державному жолобі.

Зате в Европі політичні вбивства мають глибші політичні й національні мотиви. Тут кулі революціонерів нагадують грабіжникам і ворогам, що вони зажорстоко поводяться з гнобленими ними народами, та вказують їм, що вони сидять на бочці пороху, котра може вкоротці експльодувати й рознести на порох ворожі кости наїзників.

Кулі революціонерів заставляють часто ворога завертати зі своїх позицій. От убивство сербського короля Александра заставило Сербів зачати числитися з Хорватами й дати деякі уступки в користь Хорватів. Мабуть налякалися Серби, що як так далі піде, то вони не настарчать королів і міністрів для хорватских революціонерів.

І Ляхи глядять по згаданих вбивствах „деякої спільної дороги з Українцями". Та до шукання цеї спільної дороги вони пішли найдешевшою дорогою, думаючи знайти таких, що за миску сочевиці ради наживи допоможуть їм зліквідувати стихійний революційний рух, українських народніх мас. Та даремна їх робота. Цього руху вже їм не спинити.

Василь Кацюбій,
Бруклин, Н. Й.

ОСІНЬ

Вийшов він в поле німе, широке,
В пізну осінню пору;
Дивився в небо синє, глибоке,
Та думав думу сумну.
А гадки в нього знімались, неслись
За журавлями в сірій імлі;
Ген за обрієм вони губились,
Лишали пустку на серця дні.
Легенький вітер бурян колише,
Робить на сонці злоті нитки,
По свіжих скибах тихенько пише —
Снує колишні, любі гадки.
В золоту книгу дивнії нути
Списує може останній раз,
Відлива туга прагне збагнути,
Куди проходить мимо той час.
А так недавно пісні лунали,
Зливались з щебетом пташок,
З вінцем у село супроводжали
Хороших жаток дівчаток,
Мов позавчора. Йшли їм назустріч
Із лугу хлопці косарі —
Грали музики й в пізну північ
Снували казки любих мрій.
А так недавно зорі сходили,
Плила розмова юна, свята,
Вже й діямантом роси блестіли,
Кликала ненечка стара.
А так недавно... і мерзнуть роси,
Заходить сонце за селом,
Тяжко зітхнувши утер він сльози —
Пішов, підпершись костуром.

Митро Пасічник.

Аптика.

— Ви казали мені вчора, що ваша жінка хвора, а оце я бачив її у крамниці з капелюхами.

— Га! Це її аптика!

ЕТІОПСЬКИЙ ВОЯК.

Воєнні прикмети етіопських вояків. — Батьки й сини. — Яке невільництво є в Етіопії. — Як негус роздобув гроші.

Німецькі кольоністи, що приїхали з Адіс Аби до Німеччини, подали журналістам цікаві подробиці про відносини в Етіопії.

З вибухом війни для ріжних торговельних домів, що є в більшости в Адіс Абабі, настали тяжкі часи. Ще перед початком війни скоро меншали доходи тих торговців, а саме тому, бо ні одно підприємство в Европі не хотіло замовляти ніякого товару в Етіопії. Вони боялися, що наслідком воєнних приготовань товар не дійшов би впору, або взагалі не прийшов би на місце призначення наслідком транспортового безладдя.

Всі ці кольоністи, які вернулися до Німеччини, не лише Німці, а також члени інших національностей, стверджують добрі прикмети етіопських вояків. Вони не лише, що є добрі, видержливі та незвичайно щирі, але майже всі юнаки волять бути лише вояками. В Етіопії є дивний звичай військового обовязку. Кожний, хто бажає бути вояком, дістає від держави кусник землі, а за це мусить бути кожної хвилини готовий, щоб військова влада могла ним розпоряджати.

Етіопські вояки мають дуже скромні життєві вимоги, тим вони досконаліші від італійських вояків. Вдоволяються і наймешою порцією страви, навіть жменею праженого збіжжя. Чужинці просто не в силі зрозуміти, якою малою скількістю води вдоволяється етіопський вояк.

Крім того Етіопці привичені до високої температури, а також на великі її зміни. Адіс Абаба лежить 2,500 метрів понад поверхнею моря. В такій височині Етіопці видержливі та відпорні й ніяка непогода їм не перешкоджає. Можна бачити, як із батьком ступає в поході 16-літній син. Етіопців майже нема опасистих; усі вони стрункі.

Про невільництво, як це представляють чужинці, нема й мови в Етіопії. Є лише багато слуг, яких має майже кожний знатніший Етіопець. Всім їм добре живеться і вони вдоволені, коли лише господарі з ними добре поводяться. Діставують їсти, скільки самі хочуть, а коли їх хто спитає, чи хочуть, щоб їх визволити з неволі, погорду дивуються, чому їх таке. Питаються, коли і їх батьки служили тим самим господарям і все й вони мали досить їсти...

Всі ті слуги не мають теж так багато праці. На вулицях Адіс Аби можна бачити, як ці слуги провожають багатих Етіопців. Є їх досить багато, відповідно до майна, яке має даний господар. Звичайно один слуга несе капелюх, другий палицю, третій рушницю і т. д. Взагалі Етіопці мають звичай, що їм слуги носять зброю, що в інших народів можна побачити хіба в музеях.

Потрібні гроші на доставу зброї від ріжних европейських держав роздобув етіопський цісар так, що ввів спеціяльний податок по одному таляреві від особи. Крім того зменшив платню всім, не лише своїм, а також і европейським службовикам на 30 процентів і всі ті гроші зужив на амуніцію.

„КОРРЕЙО ДО ПАРАНА" Й УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЄМА.

Після заключення версайського мира і ризького договору частина світової опінії стала дивитись на українську проблему як на внутрішню справу наших займанців.

Світова преса, опираючись на засадничо мильних інформаціях заборчих держав, оцінювала її як питання національної меншини. За малими тільки вимками траплялися голоси, що українському питанню надавали ширше, міжнародне значіння.

Під тим оглядом на перше місце в Бразилії вибивається куритібський щоденник — „Коррейо до Парана". Особливо начальний його редактор, Павло Такла, здібний журналіст і бистрий обсерватор та знавець міжнародніх питань, запізнавшися з українською справою і переконавшися у слушности наших домагань, став без ніяких застережень великим приятелем Українців та їх самостійности.

Тепер, коли Европа стоїть на передодні страшної воєнної завірюхи, згаданий вище щоденник звернув знову свою чуйну увагу на українську справу, пригадуючи її актуальність, як міжнародного питання. Заговорили його шпальти про Україну, її права до самостійности, її вікову боротьбу за незалежність, про велику, більше як 40-міліонову націю з одною мовою, історичною традицією і з одними звичаями.

„Коррейо до Парана", як оборонець прав покривдженого облудною европейською дипломатією українського народу, докидає до історії українських визвольних змагань своє слово, слово друкованої трибуни, вільного і шляхотного бразилійського народу.

І не помилимось, коли скажемо, що бразилійські Українці зуміють відплатитися цьому безінтересовному оборонцеві людських прав українського народу. — („Український Хлібороб").

ПЕРЕДВИБОРЧА АГІТАЦІЯ.

— Щож робили громадяни, як ви в передвиборчій промові сказали, що за голос вв ніколи ще не заплатили ні цента й ніколи не заплатите.

— Шість людей стали оплескувати мене, а більшість встала та вийшла з салі.

— Вейтер, дайте мені чисту серветку, ця вже брудна!

Вейтер: — Ні, прошу пана, вона лише зле зложена!

— Бачиш, тут у газеті написано, що англійський король має за два міліони порцелями.

— Гм, то хіба він узагалі не має служниці!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

З Листопадового Свята — інвалідам.

Листопадове Свято зачалося в нас панахидою за борців, що полягли за волю України. Панахиду відправив о. М. Лисяк і виголосив притім відповідне слово. Могила була покрита вінком і квітами. І був на ній напис „Борцям за Волю".

Концерт відбувся в церковній галі. У вступнім слові о. Лисяк підніс духа і взвав до завзяття і дальшої допомоги боротьбі за визволення України. Хор співав під проводом учителя С. Цюпки. Святочний реферат про Листопадові Дні виолосив Гром. Чучман. Українська орхестра відіграла кілька пісень під проводом гром. В. Юркевича. І деклямували наші діти: О. Чучман, З. Труфин, С. Медвідь, Л. Михалюк, М. Макаровський, З. Руцька, Н. Макаровський, В. Грицай. Переведено теж збірку на інвалідів. Зібрано $36.66. Розхід виносив $2.40. До Обєднання вислано $34.26.

Жертвували: П. Сернюк $2; по $1: о. М. Лисяк, В. Чучман, С. Комаринський, В. Мадарош, М. Мадарош, М. Мельничук, Т. Вітковський, М. Сторонський, В. Михалюк, Ю. Грицай, Н. Косован, П. Підлісний, І. Бабак, Ю. Рапач, М. Сторонський, Г. Медвідь, К. Гнип, М. Рапач, Я. Дугай, И. Базарницький, В. Папура, І. Макаровський. Решта дрібнішими жертвами.

Громадянин.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

На визвольну боротьбу.

З нагоди 20-літнього подружжя Йосифа і Софії Брезіцьких зійшлося дня 10. листопада багато їх приятелів, місцевих як також з дальших околиць, щоби шановним ювилятам побажати всього найкращого. При дуже приємній і гостинній забаві чесні гості не забули і про рідний край і на зазив громадянина Константина Марущака з Ню Гейвен і Омеляна Рекрута з Провіденс, Р. Ай., зложили на визвольну боротьбу $28.25. Жертвували: Агафія Бундзяк $5; Йосиф Брезіцький, Омелян Рекрут і Кирило Гвіздь по $2; Константин Марущак, Ярослав Підлісний, Володимир Бережницький, Яків Чекало, Емілія Типольницька, Григорій Кущ, Йосиф Бурбела, Семен Шуран, Йосиф Благітка, Анна Чайковська, Степан Дикун, Олена Консевич, Ольга Небор, Панько Тодорчук, Адолько Марущак по $1; Петро Климковський 75 ц.; Анна Кулик, Марія Ницьо, і Катерина Хубодзяк по 50 ц. Разом $28.25.

Ольга Небор.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й.

На інвалідів.

З панахиди, відправленої о. Антоном Лотовичем у неділю, 17-го листопада, по полеглих героях, прийшло $4.25 і ту кволту вислано через Обєднання інвалідів.

С. Д.

ШИКАГО, ІЛЯ.

На визвольну боротьбу.

З Другого Націоналістичного Дня усіх відділів ОДВУ, М. У. Н. і жіночого відділу, „Дочки України", влаштованого в „Ріверв'ю Парк", призначено дохід на допомогу визвольній боротьбі. Згадані відділи присвятили багато часу і труду, щоб День відбувся якнайвідповідніше. По обчисленню білетів виходить, що було присутніх понад 1,100 людей, а загальний прихід виносив $890.90. По відтягненню розходу в сумі $492.48, осталося $398.42, з чого на потреби Окружної Управи лишилось у Шікаго $40. Чистий дохід у сумі $358.42 вислано на призначену ціль.

Окружна Управа ОДВУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БРІДЖПОРТ, ПА. Бр. св. Петра й Павла, від. 383, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що в суботу, 23. листопада, в 8-мій годині рано, в місцевій церкві відправиться Поминальне Богослуження з Панахидою за померших членів відділу 15 і відділу 383. Обовязково, щоб кожний член був приявний з відзнакою на означений час. — Іван Гркузінський, Гнат Шибал, Йосиф Муц, комітет.

Хитрун.

Вчителька: Скажім, Івасю, що дім має чотири поверхи, а кожний поверх по 12 сходів. То кілько сходів я мушу перейти, щоб знайтися на горі?

Івась: Мусять пані перейти всі сходи.

Марнотравний син.

— Не дістанеш від мене ані шага. Від сьогодня ти для мене вмер.

— То прошу мені дати бодай гроші на похорон.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (33)

Джері Джовнс приказав чорним відійти. „Прошу вас на обід", сказав він з усміхом до Томі Велша. „Потім можете вертатись. Як бачите, ціла ця справа виглядає дуже дивна. Тут може бути щось небезпечне". „Ви не бачите!" — сказав Томі Велш усміхаючися.

„Ви золотий чоловік", говорив Томі Велш далі, „алеж тут ви як дитина в лісі. Ви можете потребувати помочі, а хто вам її дасть, як не я? Я йшов за вами аж від готелю. Я бачив, як ви говорили з Орседесом. Я підозрівав всяку справу, в котру цей чоловік устряває. Отже я держуся вас".

„Добре", сказав Джовнс. „Можете лишитись, але не думайте, що я вам скажу щось про свою місію. Як довго мій загадочний хлібодавець не покажеться негідним довіря, так довго я думаю бути льояльним супроти нього. І будьте ласкаві для цих чорних. Знаєте, що ми здані на їх ласку й неласку".

„Я не думаю, що я вам багато поможу", говорив Томі. „Я служив при Чужинецькім Легіоні в пустині й про джунглі я не багато знаю. Але я тут маю щось таке, що може нам придатися". І він показав загадочну чорну скриночку й усміхнувся дивно.